

לכבודו מותר. ועי' בדובב מישרים (ח"א סי' ק"ב) שתירץ עפ"י המבואר בתוס' ב"מ (ק:): לענין בל תלין לגבי שכר פועל דלינה משמע כל הלילה, וע"כ ביצא הפועל באמצע הלילה אינו עובר על בל תלין בהגיע עלות השחר. דלפי זה י"ל דבכל מקום האיסור רק להלין מת לילה שלם, אבל במת לאחר כניסת הלילה אינו עובר, אבל בירושלים אפילו מקצת הלילה אסור להלינו.

★★

בגמ': ואין מלינין בה את המת וכו'.

בספר גנזי יוסף (סוף סי' נ"ב) כותב:

ואשר תמה במס' ב"ק (דף פ"ב ע"ב) דחשיב שם בין עשרה דברים דירושלם שאין מליני' את המת, הא בכל מקום אסור להלין את המת (עיי' חינוך מצוה תקל"ז) ומה רבותא דירושלים?

דהנה בפשיטות י"ל דאם מלין את המת לכבודו שרי, [עייין שו"ת מנחת אלעזר חלק ג' סימן י"ג], ובירושלים אף לכבוד המת אסור להלין.

עוד י"ל עפ"ימ"ש ברש"י אסור להלין את המת וקוברין אותו "מיד", וכוונתו דבמקום אחר מוזהרין רק שביומו יהי נקבר והיינו שלא להלינו [וכמ"ש בתשו' הרדב"ז החדשות סי' שי"א (הובא בפתחי תשובה יו"ד סי' שנ"ז סק"א) דדוקא אם מלין את מתו כל הלילה עד הבוקר עובר בלאו עיי"ש], אבל רבותא דירושלים שממחרין לקבור המת מיד, ושלא להשהות כלל, והבן, [ועייין בס' מעשי למלך על הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ז הל' י"ד אות ב']

שוב מצאתי בספר יוסף דעת על הל' אבלות סי' שצ"ד סעי' ג' בד"ה והנה (השלישי) שהרגיש ג"כ בקושי' זו והביא בשם שיטה מקובצת שכ' בשם הרשב"א דנפק"מ בהלינו לכבודו עיי"ש, ושמחתי כי כוונתי לדעת גדולים זיי"ע [ועייין בס' עיני כל חי על ש"ס דף ג' ע"ד].

או י"ל דנפק"מ במת נכרי דליכא לאו דלא תלין, משא"כ בירושלים דאיכא קדושת הארץ יש גם חומרא זו דלא תלין מת נכרי, (עייין כלי חמדה פ' בחקתי), והבן.

★★

אלמא גידל תרנגולים, וע"כ שהיו בתוך לול. וכן מצינו ביומא דף כ' קרות הגבר מפרש בגמרא קרא תרנגולא.

וכתב עוד דכן הא דאין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל, היינו גם כן רק אם הוא שולח אותם חפשי ובער שדה אחר, אבל אם הם במקום גדור שרי.

★★

בגמ': עשרה דברים נאמרו בירושלים כו' ואין מלינין בה את המת.

בשו"ת מהרי"ט (ח"ב יו"ד סי' ל"ז) הקשה דהכא מבואר דאין קוברין מתים בירושלים, והא קא חזינן דקברי מלכות בית דוד הוא בירושלים.

וכתב לתרץ על פי הגמרא בשבועות (ט"ז ע"א) דבתחילה היתה ירושלים רק עד מקום שהי' שני בצעים, ואח"כ הוסיפו על ירושלים, וא"כ י"ל שקברות בית דוד היתה בזמן שעדיין לא נתקדשה התוספת על ירושלים, ומקום זה הי' חוץ לירושלים, ואח"כ הוסיפו על ירושלים ונכנס גם מקום הזה לתוך כללה של ירושלים.

הגה"ק מראדזין בספרו סדרי טהרות (מס' כלים נ' ע"א) תמה עליו, דבתוספתא נגעים (פרק ו') איתא וז"ל: ואין מקיימין בה קברות, חוץ מקברי בית דוד וקבר חולדה הנביאה, שהיו שם מימי הנביאים הראשונים. הרי שזה הי' יוצא מן הכלל מימות נביאים הראשונים, דומיא דגנת וורדים שהיתה בירושלים מימות נביאים הראשונים.

ועייין באבות דברי נתן (פל"ה ה"ב) ירושלים כו'. ואין מקיימין בה קברות חוץ מקברי בית דוד וחולדה הנביאה שהיו שם מימות הנביאים הראשונים. וכשפינו את הקברות מפני מה לא פיננס, אמרו מחילה היתה שם שהיתה מוציאה הטומאה לנחל קדרון. ועייין בירושלמי פרק בתרא דנזיר.

★★

בגמ': ואין מלינין בה אם המת.

ותמה השטמ"ק דהא בכל מקום אסור להלין את המת דעובר משום הלאו דבל תלין. וכתב השטמ"ק דשמא י"ל דבירושלים אין מלינין אפילו לכבודו, ואילו בכל מקום אחר